

Tionde avdelningen: Kyrkobyggnader

Inledning

Sedan tidig kristen tid har församlingarna rest särskilda byggnader som samlingsplatser för de gemensamma gudstjänsterna. Dessa byggnader gavs namnet kyrka, samma namn som användes om det folk som samlades där. Ordet kommer från grekiskans *kyriake*, som betyder ”det som hör Herren till”.

Kyrkans erfarenhet visar att det behövs särskilda kyrkorum, avskilda för att tjäna församlingens gudstjänstliv, även om det inte är nödvändigt med särskilda lokaler för att Guds folk ska kunna samlas till gudstjänst. De helgade kyrkorummen är över hela landet tecken på Guds närvaro. De är för många förknippade med avgörande skeden i livet. De rymmer också mycket av en bygds identitet och är en del av det offentliga rummet. Kyrkorummet behöver vara tillgängligt för alla som söker sig till det. Eftersom det är avskilt för sitt särskilda ändamål skall där inte förekomma något som strider mot kyrkans tro, bekännelse och lära eller i övrigt kränker kyrkorummets helgd.

Domkyrkan har en särskild ställning bland kyrkorna i ett stift. Förutom att vara församlingskyrka är den också biskopens kyrka och den normala platsen för stiftets högtider och vigningsgudstjänster.

40 kap. Kyrkobyggnader

Invigning av nya kyrkobyggnader

1 § En kyrkobyggnad tas i bruk när kyrkorummet invigs.

Vård av kyrkobyggnader och deras inventarier

2 § Kyrkobyggnader och deras inventarier ska underhållas så att de kan tjäna sitt ändamål. I kulturmiljölagen (1988:950) finns ytterligare bestämmelser om vården av kyrkobyggnader och inventarier.

Kyrkobyggnaderna ska hållas tillgängliga för allmänheten.

Kyrkoherden och en kyrkvård ansvarar för kyrkobyggnadernas inventarier i enlighet med bestämmelserna i kulturmiljölagen.

Kyrkvården ska utses av kyrkorådet, om det är en församling som inte ingår i ett pastorat, eller av församlingsrådet. Han eller hon utses bland de kyrkvårdar som är ledamöter eller ersättare i kyrkorådet eller i församlingsrådet. Kyrkoherden får utse någon annan präst som arbetar i församlingen att ansvara i stället för kyrkoherden. (SvKB 2012:14, 2014:7)

Domkyrkor

3 § I varje stift ska det finnas en domkyrka.

4 § När en domkyrkoförsamling eller ett pastorat avgör ärenden om domkyrkans förvaltning ska biskopen eller en företrädare för stiftet, utsedd av biskopen, ha rätt att delta med yttranderätt och förslagsrätt samt rätt att få sin mening antecknad i protokollet. (SvKB 2012:14)

Lunds domkyrka

5 § Lunds domkyrka ska förvaltas av ett domkyrkoråd.

6 § Domkyrkorådet i Lund ska bestå av följande ledamöter:

1. biskopen, som är ordförande,
2. domprosten, som är vice ordförande,
3. en ledamot som utses av Stiftsfullmäktige i Lunds stift, och
4. två ledamöter som utses av Lunds domkyrkoförsamling.

För var och en av ledamöterna ska det finnas en personlig ersättare, som utses av det organ som utsett ledamoten. Ersättare för biskopen utses av Domkapitlet i Lunds stift och ersättare för domprosten utses av församlingen.

För de valda ledamöterna och ersättarna ska gälla en mandatperiod om fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det år då ordinarie kyrkoval ägt rum. Om en ledamot eller ersättare avgår under valperioden ska fyllnadsval hållas för den tid som återstår.

Beslut om att ta kyrkobyggnader ur bruk

7 § En församling får besluta att en kyrkobyggnad inom församlingen ska tas ur bruk.

Om församlingen ingår i ett pastorat, ska beslutet dock fattas av pastoratet. Om församlingen inte godkänner att kyrkobyggnaden tas ur bruk, får pastoratet besluta detta endast om det finns särskilda skäl. (SvKB 2012:14)

8 § Församlingens eller pastoratets beslut om att en kyrkobyggnad ska tas ur bruk ska prövas av stiftsstyrelsen. Före beslut i stiftsstyrelsen ska domkapitlet och länsstyrelsen ges tillfälle att yttra sig.

Stiftsstyrelsen ska fastställa ett beslut att ta en kyrkobyggnad ur bruk, om det inte finns synnerliga skäl mot detta. (SvKB 2012:14)

Ändring av kyrkobyggnad eller kyrkorum

9 § Ett pastorat får inte besluta om ändringar av en kyrkobyggnad eller i ett kyrkorum utan att församlingen först har godkänt dessa. (SvKB 2012:14)

41 kap. Upplåtelse av kyrka

Hur en kyrka får upplåtas

1 § Ärkebiskopen, stiftets biskop och en sådan biskop som fullgör uppgifter för stiftets biskop får använda kyrkorna i stiftet för gudstjänster och för biskopliga ämbetshandlingar.

2 § Präster som tjänstgör i en församling får använda församlingens kyrkor för församlingens gudstjänster och för kyrkliga handlingar som avser någon som tillhör församlingen.

3 § En kyrka får upplåtas för andra ändamål än de som avses i 1 eller 2 § bara om det kan antas att kyrkorummet och dess inventarier kommer att behandlas med pietet och aktsamhet. Den får inte upplåtas för något ändamål som kränker kyrkorummets helgd. En upplåtelse får inte heller ske på så sätt att den hindrar församlingens gudstjänstliv eller verksamhet i övrigt.

Upplåtelse av kyrka för kyrkliga handlingar i andra fall än de som avses i 2 § får vägras bara om upplåtelsen skulle strida mot bestämmelserna i första stycket.

Vem som beslutar om upplåtelse av kyrka

3 a § För en församling som ingår i ett pastorat gäller det som sägs om kyrkorådet i 4–6, 8 och 9 §§ i stället församlingsrådet. (SvKB 2012:14, 2013:7)

4 § Frågor om upplåtelse av kyrka för andra ändamål än de som avses i 1 och 2 §§ prövas av församlingens kyrkoråd.

5 § Innan kyrkorådet beslutar om upplåtelse av kyrkan ska kyrkoherden, om han eller hon är förhindrad att delta i beslutet, ges tillfälle att yttra sig om det är möjligt.

- 6 § Kyrkorådet får uppdra åt kyrkoherden, eller åt en särskild avdelning bestående av kyrkoherden och andra ledamöter eller ersättare i kyrkorådet, att på rådets vägnar besluta i ärenden om upplåtelse av kyrka.
- 7 § När kyrkoherden har utsett en annan präst att vara ledamot i församlingsrådet, ska det som sägs i 5 och 6 §§ om kyrkoherden gälla för den prästen. (SvKB 2013:7)
- 8 § Kyrkorådets beslut om upplåtelse av kyrka ska gälla omedelbart.

Överklagande

- 9 § Kyrkorådets beslut enligt detta kapitel får överklagas hos domkapitlet.

Rätt att överklaga har

1. den som gjort en framställning om upplåtelse, såvitt avser ett beslut att inte upplåta kyrka,
2. ledamot i kyrkorådet, såvitt avser ett beslut att upplåta kyrka, och
3. kyrkoherden, såvitt avser ett beslut att upplåta kyrka.

Domkapitlets beslut får inte överklagas.